

پښتونستان کاليج اعلیٰ علمون او مطالعات فریښکي
پرتال جامع علوم انسانی

حرف اول

خاطره بهمن خونین در فضای معنوی رمضان

یک بار دیگر در جشنهای دهه فجر - در فضای معنوی ماه مبارک رمضان - خاطره فراموش نشدنی بهمن خونین ۵۷ زنده می شود و اقیانوس عواطف ملت ایران و طیف گسترده ای از دیگر ملت‌هایی را که به هر دلیل با ایران اسلامی پیوندی عاطفی دارند، متلاطم می سازد.

به هر حال دهه فجر در هر سال، مطرح کننده پرسشی است اساسی. پرسش از سرنوشت انقلابی بزرگ در تاریخ معاصر ایران و جهان. پرسشی که تنها به فرزندان ایران زمین مربوط نیست، چراکه اسلامی بودن این انقلاب - که از سوی حضرت امام قدس سره مورد اصرار و از سوی اشخاص و گروه‌هایی به هر دلیل سخت مورد انکار بود - حساسیتهایی را فراتر از مرزهای زمین و زمان برمی انگیزد. بسا که این پرسش برای قشرهای قابل ملاحظه‌ای از مسلمانان عراق، ترکیه، عربستان، مصر، الجزایر، فلسطین و لبنان، هند و پاکستان اروپا و آمریکا.... خیلی جدی تر از ما مطرح باشد، و در حالی که مثلاً نرخ سکه و

طلا بحث انگیزترین مسأله روز ماست، برای آنان مطرح بودن این مسائل، مفهوم هم نیست. بگذریم که محوریت کمیت در نگاه دقیق تاریخی، نوعی ساده‌اندیشی است و سرنوشت تاریخ پیش از آن که اثرپذیر از سیاهی لشگر باشد با اراده‌های استوار رقم می‌خورد و به گواهی تاریخ، گاه یک انسان تنها، نقطه عطفی در تاریخ جوامع بشری و یا تاریخ بشر بوده است. اگر چنین است - که بی شک در نگاه هر ژرف اندیشی باید چنین باشد - حتی اگر یک انسان به آرمانهای انقلاب اسلامی وفادار بماند، راه انقلاب در بستر تاریخ تداوم خواهد یافت... با چنین نگاهی، سرنوشت انقلاب از روز هم روشن تر است، آنچه دچار ابهام است، سرنوشت ماست. هر کس باید به خود و سرنوشت خود بیندیشد و در فرصت دهه فجر کار و کارنامه خود را به ارزیابی بنشیند. ما چه کرده ایم؟ آیا به آرمانهای انقلاب وفادار مانده ایم؟ آیا در راه تحقق این آرمانها گامی برداشته ایم؟ پرسشهایی از این دست - برای هر شخص، شخصیت، گروه و نهاد - در جایگاههای مختلف دارای شکلهای متفاوتی است، هر چند که در جوهر اصلی مشترک.

یاد آوران همواره از خود می‌پرسند که در راه تحقق آرمان انقلاب اسلامی در زمینه تاریخ و تاریخ نگاری چه کرده‌اند. بارها یاد آور شده‌ایم که موفقیت بنیاد تاریخ انقلاب اسلامی ایران در گرو تحول در تاریخ و تاریخ نگاری است که آن نیز در گرو تحولی دیگر است، تحول حوزه و دانشگاه.

شگفتا! در حالی که بیش از دو سوم آیات قرآن به تاریخ راجع است: تاریخ جهان، تاریخ انسان، تاریخ انبیا، تاریخ اسلامی و فلسفه تاریخ^(۱) آری در همین حال، هم اکنون نیز در حوزه‌های ما تاریخ مورد بی توجهی است. در دانشگاه نیز - به هر دلیل - تاریخ را جایگاه معتبری نبوده است و گرفتاریهای روز مره به مسؤولین فرصت نداده است که گام مهمی در این راه بردارند^(۲) هر چند که عنایت مقام محترم ریاست جمهوری به این مهم و سرمایه گذاری که از وقت خود - به رغم تنگناهایی که نیازی به توضیح ندارد - در این مورد می‌کنند امید بخش و دلگرم کننده است. امید، که هم آهنگی دستها و دستگاههایی

۱- رجوع شود به بحث تاریخ و فلسفه تاریخ در قرآن، در شماره‌های ۳۴-۲۴ فصلنامه یاد.

۲- رجوع شود به همان مرجع، شماره‌های ۳۲-۲۸ و مقاله‌های دانشگاه و تاریخ

که هر یک در این زمینه نقشی دارند^(۱) به معجزه‌ای انجامد و در آینده‌ای نه چندان دور نشانه‌هایی از تحول، روشنگر چشمان منتظر باشد.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

۱- هم اکنون تلاشهایی در زمینه این هماهنگی آغاز شده است رجوع شود به همان مرجع، شماره

۳۱-۳۲ حرف اول و نیز حرف آخر همین شماره